

Aftenposten 18 jan 1949

Rettighetstapet

Av professor, dr. med. Gabriel Langfeldt

100234

Det er riktig at jeg et enkelt sted i min artikkel i Aftenposten for 13. ds. benytter uttrykket «tap av almen tillit» istedenfor «rettighetstap». Men såvel overskriften som den stadige bruk av uttrykket rettighetstap kan ikke hos leseren etterlate tvil om hvilken lovbestemmelse jeg siktet til. Jeg er ikke jurist, og advokat Arntzen må tilgi meg at jeg har tatt feil her.

Jeg kan derimot ikke forstå at advokat Arntzen med noen som helst skinn av rett kan beskyldne meg for forvrengning av hva han har skrevet, og overfor en slik beskyldning ser jeg meg nødsaget til på ny å konfrontere leseren med hva advokaten skrev i sin artikkel i Aftenposten den 4. januar d. å. Der står: «Så rolig som forholdene i vårt land har utviklet seg siden frigjøringen, antar jeg at en lempning her vil være på sin plass, uten at jeg tør uttale noen bestemt mening om tiden allerede er inne til å ta et slikt skritt. Det avhenger bl. a. av i hvilken utstrekning den agitasjon som — ikke minst i den siste tid — har vært drevet mot rettsoppgjøret og de myndigheter som har hatt til plikt å gjennomføre det, har funnet grobunn blant de tidligere NS-medlemmer. En lempning bør ikke under noen omstendighet skje på et slikt tidspunkt, eller på en slik måte at den kan bli oppfattet som en innrømmelse til denne agitasjon. Forutsetningen må jo være at det store flertall av dem som skal restitueres i sine rettigheter, har kvittet seg med sin tidligere innstilling til nazismen.»

Jeg tror de fleste lesere vil være enig med meg i å oppfatte advokatens her gjengitte uttrykksmåte derhen at en lempning i bestemmelsene (om rettighetstap) ikke bør finne sted så lenge agitasjonen mot rettsoppgjøret pågår. Fordi de fleste lesere vil være klar over (hva advokat Arntzen åpenbart ikke er) at NS-medlemmenes innstilling og agitasjon mot rettsoppgjøret bl. a. vedlikeholdes av opprettholdelsen av det rettighetstap som setter dem utenfor samfunnet. (Det er vel ikke uten vektige grunner at Sverige, som er et foregangsland på kriminallovgivningens område, helt har sløffet rettighetstapet.) Opphevelsen av rettighetstapet vil sikkert bli mottatt med glede både i og utenfor NS-medlemmenes rekke. Og om nu dette på visse hold skulle bli ansett som «en innrømmelse til agitasjonen», — kunne ikke de lovgivende myndigheter ta det med ro, når de visste at man ved en slik forordning fjernet en faktor som etter advokat Arntzens egen erklæring «holder den dømte nede i en varig mindreverdighetstilstand og vanskeliggjør hans tilbakevenden som alminnelig, fullverdig samfunnsmedlem»? Overfor de tusenvis av tragedier som er blitt en følge av dette rettighetstap hos helt passive medlemmer av NS, synes jeg nesten man burde avfinne seg med en mer eller mindre berettiget innrømmelse av at de agiterende har hatt rett. Hva de faktisk på

dette punkt med hensyn til rettighetstapet har hatt også etter mange juristers meninger.

Det fremgår av høyesterettsadvokat Arntzens innlegg den 15. ds. at han har ment å gi uttrykk for at den vesentligste forutsetning for at lempninger skal kunne finne sted, er at NS-medlemmene kvitter seg med sin tidligere innstilling til nazismen. Jeg skal ikke her gå inn på det forbausende moment at høyesterettsadvokaten, som har hatt så megen kontakt med NS-medlemmer, ikke ennå er blitt klar over at dette nu — etterat agitasjonen har pågått med økt styrke i snart 4 år — er et fåfengt ønske. Forsåvidt innebærer også denne betingelse, hvis den skulle oppstilles, at lempninger aldri vil finne sted. Vi leger, som formentlig kommer mer i kontakt med de passive medlemmer enn en aktor i rettssalen, må derfor føle det som en plikt både overfor NS-medlemmene og samfunnet å peke på det urimelige i opprettholdelsen av rettighetstapet på så uriktig psykologisk grunnlag som det av advokat Arntzen anførte. Et slikt standpunkt kan etter min mening aldri bidra til å få en slutt på landssvikoppgjøret.

Jeg skal til slutt kun uttale at høyesterettsadvokat Arntzen etter den mening han nu opplyser å ha lagt i sin artikkel av 4. januar d. å., ville være fullt berettiget til å uttale at jeg hadde misforstått ham, idet det dermed sto åpent om denne misforståelse skyldtes forkjørt oppfatning hos meg eller uklar uttrykksmåte hos ham. Men noen forvrengning av artikkelens innhold foreligger ikke, hva leseren nu selv kan overbevise seg om.

Gabriel Langfeldt.

Aftenposten 18/1-1949

E
t
d
r
a
d
lL
k
e
C
1
4
I
4
r
I

1

1

1

1

1

1

1

1

1